

kove kuštrave lase, nato pa je začel veter prevračati kozolce okrog nas: vodniku Vinku je odvezal majico z nahrbtnika in jo zalučal čez mejo na drugo stran; Petru je snel klobuček z glave in ga, še sreča, vrgel Borutu v naročje; brcal nas je v noge in roke, nam mašil ušesa in mešal besede, da Katja ni razumela, kaj bi ji rada povedala Mojca in je Franci hotel prepviti veter — on pa je pometal z nami, kot da mu ni všeč, da se še obiramo na vrhu.

Pa bo le treba v dolino! Ne samo zaradi vetra, tudi zato, ker je na vrhu Golice pač konec neke poti. Višje ne moreš, samo navzdol greš še lahko. V dolino.

Na koncu doline, pravzaprav na koncu ceste, kjer se ustavi avtobus, je tvoj dom. Skozi okno že nestrpno pogledujejo mamica, očka in bratec ali sestrica, kdaj se boš prikazal na robu dvorišča. Počasi hodiš, noge so težke, utrujen si od dolge poti. Toda v nahrbtniku nosiš vonj gozdov in pašnikov in celo košček sonca si spravil v žep. Majhen je kot kocka sladkorja, da si z njo posladkaš puste in deževne dni.

Nekega dne pa, ko ti bo sonce igrivo pomežiknilo in bo nebo modro kot morje, boš šel spet na pot. Na nove planine in vrhove. Toliko jih je še, ki jih želiš spoznatil

Dojenčki v visokogorju

Sredi lanskega avgusta je francoski tisk na dolgo in na široko poročal o poskusu poljskega zakonskega para Andrzeja in Elisabeth Kowalczyk, da bi splezala na vrh Mont Blanca (4807 m) s svojim sinom Jean-Jacquesom, čeprav je bil star komaj dve leti. Poskus so preprečili v koči Tete Rousse (3167 m), potem ko je prišla »gendarmérie de haute montagne«, pobrala otroka in njegovo mamo, ju spravila v helikopter ter ju odpeljala v Chamonix.

Ta poteza mladih staršev je bila vsekakor nespametna, vendar ne čisto izvirna in torej ne čisto nova. Natančni gorski statistiki so zabeležili otroški višinski rekord, h kateremu sta pripomogla japonsko-francoska starša Takashi in Frederique Ozaki, ko sta 12. novembra 1985 splezala na Island Peak (6189 m) v Himalaji s svojim sinom Makotom na ramah, čeprav je bil star šele eno leto.

To pa je le eden od takih otroških rekordov. Poznega julijskega dne leta 1972 je Angležinja dr. Margaret Stansfield prišla v Hindu-kušu na območje doline Munjan do višine 4725 metrov skupaj s svojo hčerko Esther, ki je bila takrat stara komaj pet mesecev. Ekspedicijska zdravnica je to komentirala tako, naj bi se otrok čimprej navadil na tako višino, kjer telo proizvaja bistveno več rdečih krvničk kot v dolinah, zato bo tudi pozneje bolje prekrvavljeno.

Seveda pa je treba vedeti, da je višina lahko karseda nevarna celo za neprilagojenega odraslega človeka, kaj šele za otroka ali celo za dojenčka. Takšni »poskusi« so po mnenju večine zdravnikov nespametni — prav tako kot nošnja prav majhnih otrok v naše visoke gore, kjer jim grozijo vsakršne nevarnosti, od take poti pa nimajo nič.

DRŽAVNO PRVENSTVO V ŠPORTNEM PLEZANJU OSP '88

TEKMA Z REZULTATI IN ZMAGOVALCI

TOMO ČESEN

Športno plezanje nam — na srečo — dopušča vse tiste elemente, ki so pri drugih športih njihov sestavni del — publiko in prisotnost medijev. Tekmovanja so samo logična posledica te plezalske dejavnosti v kratkih in dobro zavarovanih stenah, kjer tveganja in nevarnosti praktično ni.

Prva tekmovanja v Jugoslaviji, ki so jih pripravili v sosednji Hrvatski, so bila na žalost slabo izpeljan poskus, kako bi na ta način prodrl med širše ljudske množice. Nima namreč posebnega pomena prirejanje tekme (ki poleg ogromno dela zahtevajo tudi precej denarja) samo za plezalce same oziroma za publiko, ki se tudi sama ukvarja s plezanjem.

Z organizacijo prvega tekmovanja v Sloveniji pa smo v Kranju pokazali, da je celotno zadevo mogoče izpeljati povsem drugače. Veliko časa je bilo porabljenega predvsem pri oblikovanju tekmovalnih pravil: tekmovalci morajo biti namreč pred začetkom tekmovanja točno seznanjeni s

pravili, ki morajo biti jasna, predvsem pa med tekmovanjem za vse enaka.

V Ospu sva s Srečom Rehbergerjem pripravila po tri smeri za obe konkurenci. Prijavilo se je presenetljivo veliko tekmovalcev (42 moških in 18 žensk), kar kaže na to, da plezalci (čeprav tega niso bili navajeni) niso proti neposrednim preizkušnjam.

Prva smer za fante je bila visoka dobrih 16 metrov in pol, ocenjena pa s VII+. Izmed 42 tekmovalcev je vrh smeri dosegla trinajsterica. Omeniti velja, da so vse smeri plezali NA POGLED, kar pomeni, da nobene od njih niso poznali od prej.

Dekleta so imela prvi dan pred seboj 20,88 metra visoko smer z oceno VI. Od 18 tekmovalk jih je enajst splezalo do vrha.

V sobotno polfinale se je uvrstila najboljša trideseterica pri moških in najboljša petnajsterica pri ženskah. Rezultat je bila dosežena višina, ki so jo sodniki na vrvi ob smeri izmerili do centimetra natančno. Polfinalna smer pri moških (16,86 m) je

imela oceno VIII. Od vseh trideset tekmovalcev so konec smeri dosegli le trije. Ženske so imele nekoliko krajšo smer kot prvi dan (14,79 m), bila pa je za malenkost težja kot prva. Vrh je dosegla deseterica.

Finalni obračun v nedeljo je bil le za deset najboljših pri fantih in za prav toliko deklet. Vrstni red po dveh dnevih smo oblikovali tako, da smo vsakemu sešteli dosežene višine iz obeh smeri. Finalne smeri so bile precej težje od kvalifikacijskih. S Srečom sva menila, da je bolje, da smer ne prepleza v celoti nihče, kot pa da imamo več plezalcev z istim rezultatom.

Moška finalna smer je bila visoka 16 metrov in pol, ocena pa IX—. Več kot polovico smeri sta preplezala samo dva in do odločitve med njima je prišlo na ključnem mestu kakšne tri metre pred koncem.

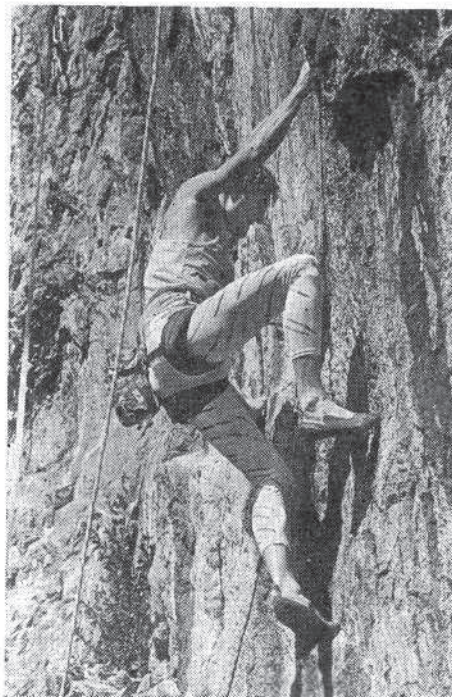
Pri ženskah je bilo nekoliko drugače. Smer je bila visoka 16,62 m, ocena pa nekoliko več kot VII. Vse finalistke so prišle vsaj do polovice, zadnji previsni del pa je potem dokončno opravil selekcijo.

Za večino plezalcev je bila to njihova prva tekma in zaradi treme so nekateri naredili napake, ki jih sicer ne bi. Prestopi čez črto, ki je pomenila mejo smeri, so bili sicer redki, vendar so se nekateri težko sprijaznili z napako. Toda tekma je tekma, pravila pa so za vsakega enaka.

Odmevi na tekmovanje v Ospu (tako tekmovalcev kot tudi gledalcev) so bili sko-

Sodniki na vrvi ob smeri so do centimetra natančno izmerili doseženo višino (zgoraj) — tudi pri zmagovalcu Villiju Gučku (spodaj)

Foto: Srdjan Živulovič

raj brez izjeme zelo ugodni. Hvala, zelo lepo!

Naj k temu dodam še svoj komentar: nikoli ni tako dobro, da ne bi moglo biti še bolje. Upajmo, da bomo prihodnje leto ponovno sestavili tekmovanje, najmanj na ravni tega letošnjega. Vsem tistim samozadovoljnim teoretikom, ki imajo še vse polno idej, pa svetujem, da si čimprej izberejo eno izmed njih in jo kar najhitreje uresničijo. Če si jih bodo izmišljevali še naprej, jih ne bo poslušal nihče več.

REZULTATI

Moški: 1. Vili Guček (AO Trbovlje) 47,4; 2. Tadej Slabe (AO Ljubljana Matica) 47,0; 3. Metod Škarja (AO Mengeš) 40,2; 4. Marko Lukič (AO TAM Maribor) 39,5; 5. Rok Kovač (Akademski AO) 39,5; 6. Uroš Grilc (AO Črnuče) 37,7; 7. Sašo Prosenjak (AO TAM Maribor) 36,8; 8. Silvo Babič (AO TAM Maribor) 36,4; 9. Mirko Kranjc (AO Črnuče) 36,1; 10. Igor Jamnikar (AO Ljubljana Matica) 35,8.

Ženske: 1. Simona Škarja (AO Mengeš) 51,6; 2. Ines Božič (Obalni AO Koper) 51,5; 3. Jelka Tajnik (AO Ravne) 50,5; 4. Betka Galičič (AO Škofja Loka) 50,4; 5. Marija Štrefelj (AO Kranj) 49,5; 6. Marjeta Tomšič (AO Ljubljana Matica) 49,3; 7. Nuša Romih (AO Tržič) 49,3; 8. Metka Lukanič (AO Trbovlje) 49,0; 9. Mojca Oblak (AO Vrhnika) 48,5; 10. Maja Krajnik (AO Škofja Loka) 48,3.

Tekmovalna pravila (uskladena s pravili UIAA)

za tekmovanje v športnem plezanju Osp 88
(22.—24. april 1988)

1. Tekmovalci čakajo na nastop v izolacijski coni, od koder ne morejo (in tudi ne smejo) spremljati tekmovanja. Lahko so v spremstvu osebe, ki jo sami izberejo, vendar pa se mora ta oseba ravnati po istih pravilih v izolacijski coni kot vsi ostali tekmovalci.

2. Organizator pokliče tekmovalca v t. i. tranzitni prostor v trenutku, ko tekmovalec pred njim stoji pod smerjo. V tem prostoru se tekmovalec pripravi na svoj nastop (obuje, natakne plezalni pas itd.), ne sme pa spremljati tekmovanja. V nasprotnem primeru je diskvalificiran.

3. Po prihodu pod smer ima tekmovalec dve minuti časa za ogled smeri. Po preteku dveh minut se prične meriti čas, ki je na voljo za plezanje (npr. 10 minut, sicer pa odvisno od dolžine in težave smeri). Seveda ni nujno, da tekmovalec takoj prične, vendar se preostali čas izteka v njegovo škodo. Če tekmovalec

prične pred iztekom dveh minut, se začne meriti čas, ki je na voljo za plezanje (torej 10 minut) v trenutku, ko druga noga zapusti tla oziroma črto, ki označuje 0 (nič) metrov.

4. Smeri so označene in zavarovane s svedrovci. Kompleti so že vpeti v kline, vrv pa je že vpeta v prvi svedrovec.

5. Varujoči je določen s strani organizatorja in varuje pravilno — torej z lokom (tako, da vrv ni vpeta) in ves čas spremlja vzpon.

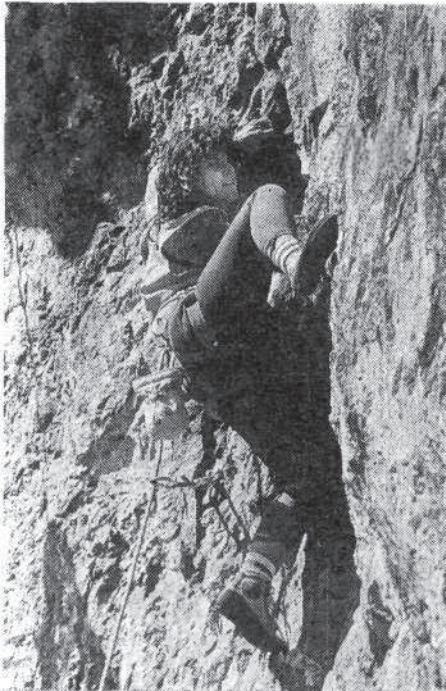
6. Tekmovalec pleza NA POGLED in v trenutku, ko vrv obremeni ali pade ali z roko-nogo oziroma z drugim delom telesa prestopi črto ali se prime za komplet ali se vrne na tla, nastop konča. Kot rezultat šteje najvišje dosežena točka, ki jo je dosegel pred tem.

7. Tekmovalec mora vpeti vse komplete, s tem da je prvi svedrovec že vpet. Če tekmovalec z najnižjim delom telesa prekorači višino svedrovca in vrv še ni vpel, je diskvalificiran!

8. Med nastopom lahko tekmovalec pleza tudi navzdol, vendar se ne sme vrniti na tla. Ponoven dotik tal oziroma prehod pod črto, ki označuje 0 (nič) metrov, pomeni padec.

9. Po preteku časa, ki je tekmovalcu na voljo za njegov nastop (torej 10 minut), sodnik zapiska in prekine vzpon — šteje najvišje doseženo mesto. Glede na potek

Ines Božičevi je za las ušla zmaga

plezanja žirija opozori tekmovalca, da se mu izteka čas, ki je namenjen za njegov nastop.

10. Zadnji svedrovec oziroma sidrišče z verigo, ki predstavlja cilj, je dobro označeno in zanj se je dovoljeno prijeti. Cilj je dosežen (in s tem smer preplezana v celoti), ko se tekmovalec dotakne verige (ni nujno torej, da verigo prime).

11. Če tekmovalec med plezanjem z roko ali nogo oziroma z drugim delom telesa prekorači črto, se vzpon prekine in šteje dosežena višina pred tem.

12. Ura se zaustavi v trenutku padca, obremenitve vrvi, če tekmovalec prekorači črto, če se prime za komplet ali če se vrne na tla. Čas sicer ne vpliva na rezultat, vendar se ura zaustavi, da žirija uradno potrdi, da je bil vzpon opravljen v okviru dovoljenega časa.

13. Sodnik(-i) na vrvi spremlja(-jo) vzpon molče in izmerijo najvišje doseženo točko, ki je lahko dosežena tudi s skokom. Višina se izmeri do centimetra natančno.

14. Varujoči **OBVEZNO** pregleda voz, s katerim se je tekmovalec navezal. Trema in zmedenost bi lahko povzročila nesrečo.

15. Vsak tekmovalec lahko pleza z opremo po lastnem izboru (plezalniki, plezalni pas, vrečka z magnezijo), vendar mora (plezalni pas) ustrezati tehničnim zahtevam in normam UIAA. Dolžan pa je uporabiti plezalno vrv in majico s štartno številko, ki jo preskrbi organizator.

16. Na vsake toliko tekmovalcev (o pogostosti odloča žirija) smer očistita magnezije sodnika na vrvi.

17. Vsak tekmovalec tekmuje na svojo odgovornost.

18. Pritožbe žiriji so možne v pisni obliki v roku 30 minut po koncu tekmovanja oziroma tekmovalnega dne.

Vodja tekmovanja:
Tomo Česen

SPONZORJI

Finančna pomoč: Komisija za alpinizem PZS; Slovenijašport, Ljubljana; TOP, Portorož; LB, Temeljna banka Gorenjske; ZTKO Kranj; Skupščina občine Kranj; Planinsko društvo Kranj; Alpetour, DO Turistična agencija Škofja Loka; Iskra Kibernetika; Sava, Kranj; IBI, Kranj; Zavarovalna skupnost Triglav, Kranj; Kokra, Kranj. *Materialna pomoč:* Avventura, Trst; Papi Sport, Opčine; Iskra Delta, Ljubljana; Avto Tehna, TOZD Zastopstva Bosch; Pletenina, Ljubljana; Radenska, Radenci; Union, Ljubljana; Fructal, Ajdovščina; Gorenjski sejem, Kranj; MIP, Nova Gorica; Planika, Kranj; Iskra Elektro zveze-Stegne, Ljubljana; Lorbek, Izola; Globočnik, Tržič.

KONČALA SE JE ENA POT, ZAČENJA SE KAKŠNA DRUGA

NA NAJVIŠJEM VRHU AVSTRALIJE

VIKI GROŠELJ

Pot po najvišjih vrhovih celin me je končno pripeljala tudi v Avstralijo: najbolj oddaljena in najmanjša celina, najnižji in najlažje dostopen vrh. Pa morda prav zato tako lep in polno doživet.

Za mano so dnevi načrtovanj, zbiranja podatkov in čakanja na vizo. Za mano je petdeset ur letenja z letalom, več kot en dan v eno smer in prav toliko nazaj.

Še vedno sem prepoln vtisov, ki jih je vame nasula ta svojska dežela. Sydney s svojo bleščečo opero, ki z drznimi loki okamenelih belih jader sega v enaindvajseto stoletje, s svojim blagim podnebjem, tako prijetnim, da dobiš občutek, da v tem mestu ni hudo biti brezdomec. Pa še trava v parkih je tako mehka!

In potem dežela sama s svojimi krvavimi evkaliptusi, z ljubkimi koalami, z modrim morjem in visokimi valovi, po katerih drsijo surfarji, s črnimi labodi in prečudovitim kljunačem, brez katerega Darwin ne bi imel dokaza za razvoj vrst, s puščavo, s krokodili in bajnimi bogataši, z Ayers rocks, brez katerih ne bi vedeli, kje se je rodil Mesec, z rjavim ljudstvom in njegovim bumerangom, ki je silno slavje ob letošnji dvestoletnici razglasilo za svoj dan žalovanja, s širokimi cestami, kjer se vozi po levi, in s peščenimi plažami, kjer lahko tečeš v neskončnost in vpiješ življenju.

Čarobna in nenavadna: z ljudmi, ki živijo na njenih robovih, z gorami, po katerih je nemogoče plezati. Pa ne zato, ker bi bile pretežavne, ampak zato, ker so preveč položne.

SPREHOD NA DOBRIH 2000 METROV

Mount Kosciusko leži na jugovzhodu, nekje na polovici poti med Sydneyem in Melbournom. S svojimi 2226 metri je najvišji vrh Snežnih gora in s tem tudi vse Avstralije.

Udoben avtobus te iz Sydneya v približno desetih urah pripelje skozi Canberro in Coomo do vasi Thredbo ki je s svojimi 1300 višinskimi metri najboljša izhodišča za vzpon na vrh. Naselje je tudi najbolj znano zimsko športno središče — nekakšna avstralska Kranjska gora. Dokaj obilne snežne padavine omogočajo izvrstno smuko od maja do septembra. Smučarske